

LABORANTZA EREDUAREN AUZIA DUGU LABORARIEN ONGIEZAREN OINARRIAN

Euskal Herria, Grezia, Herbehereak, Alemania, Espainiako eta Frantziako Estatuak, Italia... Europa mailakoa da laborarien azken aste hauetako protesta. Ongiezak eta kexuak akuilaturik, zabalduz doa mugimendua. Dela kostatu zaiona baino merkeago saldu beharra ekoizpena, dela konkurrentzia desleiala, dela burokraziak galdeturiko betebeharren karga, hamaika arrazoi dituzte karrikara ateratzeko. Oinarri bera dute, halere, hamaika gaitzek: Bigarren Mundu Gerraren biharamunean abiatutako nekazaritza eredu produktibista. Muturreraino eraman da eredu agroindustrial eta bere mugak agerian dira. Alta, sistema bera ez dute zalantzan jartzen laborarien ordezkariak. Alderantziz, eredu horrekin segitu ahal izateko, ingurumenaren aldeko neurrien deuseztatzea dute galdatzen.

JENOFA BERHOKOIRIGOIN

Azken asteetan Europa mailan zabalduz doazen laborarien protestek agerian utzi digute krisi sakona bizi duela lehen sektoreak. Sindikatu baten zein bestearen eskakizunetatik edota talde asindikalen aldarrietatik irakurketa bateraturik ezin bada atera, guztientzat balioko lukeen ondorio argi batera menturatu gaitezke: Bigarren Mundu Gerraren biharamunean abiatutako nekazaritza eredu produktibista muturreraino eraman da eta parez pare ditu bere mugak. Egiaztapen horrek alde guztien oniritzia baldin badu ere –beti ere, fede txarrekoak alde batera utzirik–, auzia korapilatzen da krisiaren iturburuei eta eman beharreko aterabideez aritzerakoan.

Ipar Euskal Herriko eta Frantziako Estatuko FNSEA eta JA sindikatuak blokeoak bukatzeko manua emana duten honetan eta Hego Euskal Herriko eta Espainiako Estatuko laborariak protestan dabiltzala, argi gelditzen ari da

krisiaren arrazoietan jartzen direla Nekazaritza Politika Bateratua (NPB) eta laborariei errenta duinik bermatzen ez dien merkaturak. Frantziako Gobernuak eta orokorrean Europako Batzordeak kexuari emandako erantzunak ikusirik, negoziazio mahaian jartzen dena argitu zaigu: agroindustriarekin elkarrezina den trantsizio ekologikoari bidea moztu nahi zaio.

Agroindustriaren bultzatzaileak dira FNSEA eta JA sindikatuak eta botere politikoa haien alde dutela, satisfos atera dira negoziaketetatik: 2030erako pestiziden erabilpena %50 gutitzea helburu zuen Frantziarako Ecophyto Plana etetea lortu dute. Ingurumenari dagozkien arauak errespetarazteko ardura duen Bioaniztasunaren Agentzia independentea estatuaren meneko jartzea ere eskuratu dute. Berdin-berdin, agroindustriako *lobby*-en itzala ageri zaie Espainiako Estatuan abiatutako Whatsapp talde asindikalen aldarrikapenei –garapen iraunkorraren alde doan Agen-

da 2030 deuseztatzea, ingurumenaren alde doazen NPBren baldintzak leuntzea, tartean, lur eremuaren %4 lugorri uzteko betebeharra–.

Euskal Herria, Grezia, Herbehereak, Alemania, Espainiako eta Frantziako Estatuak, Italia... Europa mailakoa dugu mugimendua eta Europatik ere norabide bereko erantzunak datoz: pestiziden erabilpena 2030erako %50 apaltzeko neurria bertan behera utzi du otsailaren 6an Ursula von der Leyen Europako Batzordeko presidentea eta lur eremuaren %4 lugorri uzteko obligazioa deuseztatzea ere azkarki aipatzen dute Bruselan.

France Culture-n *France, Allemagne, Pays-Bas: haro sur le Pacte Vert Européen* (Frantzia, Alemania, Herbehereak: Europako Itun Berdea jomugan) irratsaioan ondokoa dio IDDRI Nazioarteko Harremanen eta Garapen Iraunkorraren Institutuko ikerlari Pierre-Marie Aubertek: "*Green Deal*-a (Itun Berdea) dugula [herri ezberdinetako laborarien]

LABORIEN ONGIEZA Milaka eta milaka laborari elkartzen ditu azken asteetan loraturiko mobilizazioak. Direla agroindustriaren aldeko sindikatuek deituriko hitzorduak, agroekologiaren alde dabiltzanek finkaturikoak, zein talde asindikalek antolatuturikoak, karrikara ateratzeko hamaika ekimen daude Europako hainbat herritan, tartean, Euskal Herrian.

FNSEA

haserrearen izendatzaile komuna? Baliteke. *Green Deal*-a dela laborarien zailtasunen arrazoa? Hori ez". Male-ruski, horrela aurkeztua zaigu krisia eta araberrako erantzunak jasotzen dabilta. Funtsean, agroindustriaren aldeko lobbygintza besterik ez dugu. Eta ez da berria. Iazko abenduaren 10eko *Lobbygintza toxiko bat dago glifosatoa baimentzeko Europaren erabakiaren gibelean* erreportajea gai bera genuen aipagai eta orduan ez zegoen traktoreen errepide mozketarik.

Aldi honetan, ordea, laborarien ondoeza eta desesperazioa xurgatu dituzte presio taldeek eta horretan datza *mainstream* komunikabideek gorderik atxikitzen diguten boteretsuen joko zikina. Begi-bistakoegia ez izateko gisan, etxaldeko egoera ekonomikoa doi bat hobetzeko neurri batzuk lortzen dabilta –NPB dirulaguntzen banaketaren lasterragotzea eta berehalako dirulaguntza ezohikoaren bermea, besteak beste–.

“Europaren Itun Berdea dugula herri ezberdinetako laborarien kexuaren oinarria? Baliteke. Europako Itun Berdea dela laborarien zailtasunen arrazoa? Hori ez”

Pierre-Marie Aubert

Jukutria horretaz oharturik, laster lotu ziren laborarien mugimenduari Frantziako Estatuako 50 bat talde ekologista: "Gobernuaren propagandak eta gure arteko herra akuilatuz oraindik gehiago aberastea xede duten diskurtso autoritarioek diotena gezurtatu dezagun: zuen aliatuak izaten segituko dugu, hil ala biziko afera delako". Tonu berean, Confederation Paysanne, ELB eta EHNE Bizkaia ere badabilta borrokan, agroindustria hobendun jarriz eta agroekologiaren aterabidea zabaltzeko.

LOBBYEN AZPIJOKOA, ALDAKETARIK EZ BIDERATZEKO

Pestizidengatik ur eta lur kutsatuak; monokulturak pobreturiko lurak; finantzak finkatu prezio injustuak; laborarien burujabetzaren galtzea; bio-niztasunaren ahultzea; etxalde ttipien desagerpenak –azken hogeitun urteetan Europako bost milioi etxalde desagertu dira eta 2040erako beste sei milioi dira desagertuko–; laborari anitzen egoe-

CONFEDERATION PAYSANNE

ALDAKETA SISTEMIKOAREN ALDE Frantziako Estatuari dagokionez, borrokan segitzen du Confederation Paysannek, FNSEak ez bezala, laborantza herrikoi eta iraunkorren alde dabilelako gutxiengoan den sindikatu hori.

ra prekariora; mundu mailako merkantzia liberalizatu kontrolgabea; pestizidek dakartzaten minbiziak... Horra sistema agroindustrialaren muga nagusiak. Hori guztia, gainera, krisi klimatikoaren testuinguruan: munduko berotegi-efektuko gas isuriaren %23 laborantza industrialetik dator eta aldi berean, laborariak dira muturreko fenomeno meteorologikoen lehen biktimak. Horretan gara.

AOC webgunean publikaturiko *Crise agricole: la politique de la rustine en impasse* (Laborantza krisia: petatxuaren politika ataka gaiztoan) artikuluan, Alexis Gonin ikerleak xeheki azaltzen digu bidegurutze batean gaudela: edo joera produktibista horrekin segitzen dugu, muturreraino eramanda, edo aldaketa sistematiko erradikala bideratzen dugu, laborantza eta elikadura sistemak osoki berrikusita. Dioenaz, testuinguruak jarritako erronken arabera kokatzen jakin du betidanik NPBak (Europaren elikadura burujabetza lehenik, Europa mundu mailako merkatuan kokatzea ondoren) eta gaur egun birkokatu beharra du: "Laborantzaren muturreko ekologizazioa gauzatuta, kontsumitzaileen, langileen eta ingurumenaren osasuna jarri beharko luke zentroan NPB berriak".

Laborantzaren bi norabideak ikerturik –statu quo-a eta trantsizio ekologikoa– konklusio argia du FSEC batzordearen txostenak: 5 eta 10 bilioi dolar arteko irabazia genuke trantsizio sistemikoarekin.

Bizkitartean, azken urtetan garaturiko "laborantzaren modernizazio ekologikoak" ez die gaur egungo erronkei erantzuten. "Ezin gauzatzeko oximorona dugu produktibismo berdearena, kapitalismo berdearen gisara", Goninen hitzetan. Gainera, ezin negona areagotzen die laborariei: "Arauen gaitzespena nabarmendu dezakegu laborarien kexuan. Laborantzaren modernizazio politikaren prototipoak dira arau horiek. Ereduaren kontraesana begibistan jartzen digute: produktibismoarekin segitu nahi da, baina albokalte kaltegarrienak, batez ere ekologikoak, zuzenduta. Bruselako edo Pariseko burokratek idatzitakoak dira, premiazko betebeharrak ekologistek erantzuteko. Kate administratibo konplexu horretan dira laborariak eta geroz eta zehatzagoak eta teknikoagoak diren arau geroz eta gehiago bete behar dituzte".

Arau metaketak sortu ezinegon hori arintzea lehenetsun balute bezala dabilta sindikatu potoloak, baina negoziatzerakoan interes propioei begira dabilta: arau ekologikoen deuseztatpena.

BEREZ, ATERABIDEA ARGIA DA : ALDAKETA SISTEMIKOA

Milaka laborari protestan dabilta honetan plazaratu du Food System Economics

GREENPEACE

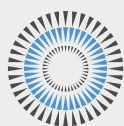
EKOLOGISTEN BABESA Ingurumenaren aldeko neurriak deuseztatzearen aldeko lobbygintza nabarmena da. Hori horrela, Europako Batzordeak onartu du kentzea 2030erako pestizidak %50 gutitzeko helburua. Parezan, ekologistek babesa erakutsi diete laborariei. Argazkian, Parisetik zabaldu elkartasun mezua.

Commission (Elikagaien Sistemaren Ekonomia Batzordea) erakundeak lau urtez mamituriko txosten zientifikoa. Mundu mailako 60 bat ikerlari independentek idatzitako txosten hori argiki mintzo da: gaur egungo laborantza ereduak urtero 3 bilioi dolarreko kostuak ondorioztatzen ditu ingurumenaren alorrean, eta beste 11 bilioi dolarreko kostuak osasunaren alorrean. Bi norabideak ikerturik –*statu quo*-a edota trantsizio ekologikoa–, konklusio argia dute: 5 eta 10 bilioi dolar arteko irabazia genuke trantsizio sistemikoarekin.

Aldaketa globalak erran nahi luke, lekuan leku eta mundu mailan guztia dugula berrikusten: sukaldatzeko ohiturak aldatzen ditugu –haragi gutiago, lekuan lekukoa kontsumitu eta mozkin ekologiko gehiago– eta nekazaritza iraunkorra sustatzeko elikadura eta laborantza politika ausartak bideratzen dira –pestizida erabiltzaile handien zergapetzea eta diru hori etxalde ttipietara zein kontsumitzaile prekarioenetara birbideratzea eta agroekologiaren sustapen argia–.

"Eraldaketa horren kostua –mundo mailako BPGaren %0,2-0,4ko hei-

na urtero– txikia da ondorioztatuko lituzkeen bilioika dolarren parean. Klimari, naturari eta osasunari loturiko urgentziei aurre egiteko tresna interesgarriak dira elikadura sistemak, beti ere milioika herritarren bizi maila hobetuz", Herman Lotze-Campen ikerlearen hitzetan. Laborarien ongiezari erremedio iraunkor eta zintzoa emateko borondatea ukanez gero, pista interesgarriak lituzkete txosten horretan erabakitzaileek. Arazoa da, oraingoz, agroindustriaren ongiezari begira dau dela. ●

ZINKUNEGI
OPTIKA

Hernani 23 · 20004 Donostia

T. 943 420 624

zinkunegioptika.com

Evil Eye